

א.ד.

פרוטוקול מס. 17

מישיבת ועדת העבודה

28.5.52 - 10.00 בסעה נערכה ביום ד', 17 בסיון, תשי"ב -

נוכחים : היו"ר ע. גוברין
ס. בז'רנו
ג. טברסקי
א. סטופ
א. שוסטק

מוזמנים: י. אמיר
גב' סמיר
מר קלייף
מסרד הבטחון {
מר סלגי - מסרד המספטים

יוסף גפן
אברהם פלמון
דוד ארן {
מסלחת סל איגוד
נכי מסלחת הסחרור.

היו"ר ע. גוברין: אני פותח את הישיבה.

אבקש את נציגי הנכים להסמיע את דבריהם.

יוסף גפן:

בטרם אנש להוצאת הדברים עצמם, ארשה לעצמי לסקור בקצרה את הסתלסלות העניינים, שקדמה להנאת חוק זה בפני הכנסת. חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תש"ט-1949 היה לקוי כבר מלכתחילה בנקודות רבות. זמן די קצר לאחר הפעלת חוק זה, נוכחנו באי התאמתו למציאות הממשית והחילונו לפעול למען שינויו. התנהל מסא-וטמן ארוך בינינו לבין אגף השיקום של מסרד הבטחון. לפני כשנה הצלחנו להגיע לידי סכומים מסויים, אם כי הסלכות אגף השיקום לא הזדהו עם תביעותינו ב-3 נקודות:

- א. גובה תגמול היסוד והצמדתו לדרגה מסלתיית;
- ב. גובה האחוז למקבלי תגמול חודסי;
- ג. שיטת ההפחתות.

י. גפן:

לאחר שאגף הסיקום הגיש את המלצותיו, מינתה הממשלה ועדה בינמטרדית לטעם בדיקת המלצות אלה. לאחר דיונים מסודרים הסליחה ועדה זו על הצעות אגף הסיקום. בפברואר 52. נתקבלו לראיון על-ידי ראש הממשלה ושר הבטחון מר בן-גוריון, והוא הכטיח מפורשות, כי המלצות הוועדה הבינמטרדית תמססנה כהצעת הממשלה בפני הכנסת. הבטחה זו לא קוימה והצעות הממשלה אינן זהות עם המלצות הוועדה הבינמטרדית, נציין כאן כי המלצות אלו ניתנו לפני הפעלת התכנית הכלכלית החדשה (אף על פי שגם המלצות אלו לא היה בהן כדי הנטחת המינימום ההכרחי) והעבודה שאפילו המלצות אלו, סונו לרעת ציבור הנכים - וזאת לאחר ההתייקרות הכללית שחלה במדינה - מתמיהה ביותר.

בלצוני להעלות ארבע נקודות יסוד, אשר בהן חולקים אנו על הצעת הממשלה, ואשר לפי דעתנו, חייב לחול בהן שינוי. נקודות אלו הן:

(א) הצמדת תגמול היסוד לדרגת עובד מדינה: - לגבי תביעתנו זו, מספיק יהיה אם נציין כי גם בהצעות התיקונים של הממשלה נקבע תגמול היסוד לנכה כסכום קבוע, בלי להיות צמוד לדרגת שכר המסתנה עם הסתנות הנסיבות. במחקר הנכים (תגמולים וסיקום) תש"ט - 1949 נקבע סכום קבוע של 12 ל"י כשכר יסוד - סכום שאמנם היה מקביל אז לדרגה א' של הדירוג הממשלתי - אך הסכום נשאר בעינו גם כאשר הממשלה החליטה על העלאת שכר-היסוד של עובדי המדינה. התבונה הטובה האבסורדלית שלטונות העבודה שהממשלה החליטה לקבוע 23 ל"י כדרגה מינימלית לעובדיה, נשאר הסכום של 12 ל"י שריר וקיים לגבי נכי מלחמת הסחרור. ושוב טובה ההצעה הנוכחית של הממשלה לקראת מצב דומה בעתיד הקרוב ביותר. מן הראוי יהיה לציין כאן כי איגוד עובדי המדינה כבר הגיש לממשלה תביעה להעלאת שכר היסוד ב-15%. לא יתכן, שאנו ניאלץ להאבק לשינוי החוק שלנו על-ידי הכנסת עם כל תזוזה בטסק המדינה.

תביעת בן גיא: שתגמול היסוד יוצמד על-ידי החוק לדרגה משלמת קבועה ואז ממילא יסתנה שיפור התגמול עם הסתנות התנאים הכלכליים במדינה.

(ב) גובה תגמול היסוד: ההצעות הנוכחיות של הממשלה קובעות את הסכום של 23 ל"י כתגמול יסוד לנכה בעל 100% נכות, לעומת 12 ל"י שהיו את תגמול היסוד בחוק היסודי. הצד השווה בשני החוקים - שבשניהם מקביל תגמול היסוד לדרגה הנמוכה ביותר בדירוג הממשלתי (דרגה א' דאז ודרגה 17 של היום), דרגה שאינה קיימת למעשה כי אם רק כדרגת מעבר לחניכים. וכדברנו על תגמול היסוד חרדים אנו במיוחד לגורלם של אותם מחברינו - נכים קשים בעלי אחוזי נכות של 100% או בקירוב. חוק זה, בא לדון אותם לחיי דוחק ומחסור תמידיים, באשר הם עלולים להיות מחוסרי עבודה שלא באספתם ואז ייאלצו להתקיים אך ורק מתגמוליהם. יש לקחת בחשבון גם את העובדה כי לנכים אלה - שנקבעה להם דרגת יסוד שאין עמה פרנסה גם לאדם בריא - ישנן הוצאות רבות נוספות (כגון: הלבשה, מזון, תחבורה וכו') שנתווספו להם דוקא בשל נכותם.

מד

י. גפן:

תביעת נזק היא: שתגמול היסוד יועלה ויוצמד לדרגה 14 של הדירוג המסלתי, והיינו לסך 33 ל"י לחדש. ואם לפי הצעת המטלה יקבל נכה בעל 100% נכות, החי מתגמוליו בלבד - סך 73,440 ל"י לחדש (לפי אינדקס מאי ס.ז.) ולפי תביעתנו אנו יקבל אותו נכה סך 83,440 ל"י לחדש (כלומר העלאה של 10 ל"י). ואם גם נרצה להניח כי נכה חייב, מסום מה, להסתפק בדרגת השכר הנמוכה ביותר הנהוגה בכלל במדינתנו, הרי גם אז אין בהעלאת השכר של 10 ל"י שנאה לכסות חלק מהוצאות הנוספות של אותו נכה - מסום תביעה מוגזמת.

ג. הכללת כל הנכים מ-35% נכות ומעלה במסגרת מקבלי התגמולים החדשיים: בדיוננו עם אגף הסיקום של משרד הנושן תבענו כי יכללו במסגרת התגמולים החדשיים כל הנכים מ-20% נכות ומעלה, כפי שנהוג הדבר ברוב הארצות באירופה. אגף הסיקום לא הסכים לתביעתנו והציע הכללת נכים מ-35% ומעלה במסגרת התגמולים החדשיים (בהתאם לאחוזי נכותם). והנה גם המלצות אלה של אגף הסיקום - שעליהן באה, אגב, גם המלצה של ועדה בינמטרדית של המטלה - לא הוכללו בהצעות המטלה. ברצוננו לציין כי אין כל הצדקה מוסרית ורפואית להפרדה מלאכותית זו בין נכים שבין 35% ו-50% נכות. מספיק יהיה אם נציין, כי נכה עקור עין הוא בעל 35% נכות בלבד. נכה בעל 35% נכות עלול להיות מחוסר עבודה שלא באסמתו ואז לא תחול עליו הגנת החוק, אלא אם כן יוכלל כחוק במסגרת מקבלי התגמולים החדשיים. ואם גם מסכימים אנו, סצריכה להקבע נקודת מוצא לגבי מקבלי תגמולים חדשיים, הרי תובעים אנו מאידך כי יכללו במסגרת זו לפחות כל הנכים הפגועים קשה.

ברצוננו לציין כאן, כי הנכה מקבל תגמולים חדשיים בהתאם לאחוזי נכותו וגם על תגמולים אלה חלה הפחתה די ניכרת.

תביעתנו באה רק כדי להבטיח את אותו נכה בסעת חוסר עבודה שלא באסמתו.

ד. סיטת הפחתות: סיטת הפחתות אינה נהוגה בסום מקום בעולם. בענין זה רצינו אנו לנהוג בסיטה מתקדמת ביותר ולהפחית יותר מתגמוליו של המסתכר יותר ולהפחית פחות מתגמוליו של המסתכר פחות. ברם, כתוצאה מסיטה זו - שהיא נכונה ביסודה (לו דאגו טאלה טאינמ מסתכרים כלל יקבל תגמול גבוה), קיבל נכה בעל נכות 50%, שהסתכר סכום לגטרי לא גדול, את המינימום של 6 ל"י לחדש, סכום אשר לא כיסה אפילו, חלק קטן מהוצאותיו הנוספות של נכה זה. בהכרח לא היה בסיטה זו מן העידוד לחיי עבודה והנכה חיפס כמובן מקורות פרנסה מכניסים יותר כגון: מוניות, עסקים וכו'. סיטת הפחתות חייבת להתבסס על העקרון היסודי, שהשכר אשר מקבל הנכה יחד עם תגמוליו יתנו לנכה סכום מספיק כדי פרנסה בכבוד ולמען כיסוי צרכיו המיוחדים. רק אם ידע הנכה שעליית שכרו במידת מה לא תגרום לקיצוץ דרסטי של תגמוליו אפשר יהיה לקוות כי הנכה יוסרץ לעבודה. אך ברצוננו לציין, כי גם נכה המסתכר הרבה - ואפילו הרבה מאד - מחובת המדינה להסאיר לו מינימום מתגמוליו לסם כיסוי הוצאותיו הנוספות שנגרמו לו אך ורק בסל נכותו, היות וזה הוא חוב המדינה לגבי נכה זה.

אד.

י. גפן:

תביעת נזק היא : שההפחתות תחלנה רק לאחר שהנכה מסתכר, או סרוויח, סכום הטובה לתגמוליו של נכה בעל 100% נכות (זה יקרא "הסכום הקובע"). ואז יפחיתו, לפי הסיטה המוצעת על-ידי הטמסלה (כלומר 90% מהפרש שבין הכנסתו החדשית לבין "הסכום הקובע"), ובלבד שניכויים אלה לא יעלו על 2/3 מתגמוליו של הנכה, בהתאם לאחוזי נכותו.

ברצוני להצביע על עוד נקודה שאינה ברורה

כל צרכה. בסעיף 27 (ג) נאסר:

"טיפול" פירושו, בסעיף זה, טיפול רפואי ובכלל זה, טיפול כירורגי, בדיקות רפואיות, אספוז, טיפול בית, הבראה, ואספקת רפואות, מכשירים רפואיים, תותבות, מכשירים אורטופדיים, מכשירי תנועה לקיטעים ולמסותקים וכלבי נחיה לעוררים, והסתתפות בהוצאות החזקתם של כל אלה."

לעומת זאת יש סעיף מפורט האומר כי טיפול

רפואי ינתן חינם על-ידי המדינה. ההגיון אומר כי כוונת המחוקק היא להסתתפות בהוצאות החזקתם של מכשירי תנועה אשר מהם יכולים ליהנות גם שאר בני המשפחה. אבל הדברים עלולים להתפרש כאילו זה חל גם על פרוטזות, שנים תותבות או מכשירים אורטופדיים אחרים שעל המדינה לספק במלואם חינם. אנו מבקשים להסיר תקלה זו על-ידי שינוי הנוסח של הסעיף.

מר קלייף:

הכוונה היא שיהיו דברים סטנדרטיים שעל המדינה לספק. בתקנות יקבע כמה ואיזה פרוטזות, למשל,

על המדינה לספק לנכים.

י. גפן:

מה פירוש המלים : הוצאות החזקה של פרוטזות? וכי יקבעו לנכה מכסה של הליכה שאסור יהיה

לו לעבור עליה?

מר קלייף:

בכל העולם נהוג שהמדינה מספקת לכל נכה סטנדרטים מסוימים.

י. גפן:

אני מציע סעיף 27(ג) ינוסח כדוח זה: הסתתפות בהחזקה תחול על מכשירי תנועה ולא

על אברים מלאכותיים.

ג. טברסקי:

הצעתכם להעניק תגמול חדשי קבוע לבעלי דרגת נכות של 35% נפעלה עלולה, לדעתי, לבלום את תסוקתם של הנכים להסתדר בעבודה ולחיות חיים עצמאיים. ברצוני לסמוע את דעתכם בנדון.

י. גפן:

ראשית, אפשר לייחס אותו הדבר לגבי נכים בדרגת נכות של 50%, אבל ברצוני לציין שאפילו

הרופאים מתקשים לומר בבירור עד כמה נכה של 50% הוא יותר קשה מאשר נכה של 48% או אפילו 40%, ואילו בעובדה אתה שולל מסבו את הזכות לקבל תגמול קבוע. יחד עם זה יש סעיף מפורט האומר שעל הנכה להוכיח כי הוא מחוסר עבודה שלא באסמתו, כלומר: שאינו מסוגל לעבודה בגלל היותו נכה. אנו סוכנים שתהיה ועדה ציבורית אשר תחמיר בבדיקת הדבר ותחליט על כך.

אד.

היו"ר ע. גוברין:

אנו נקטנו כל הזמן בטיסה של סווייון בין הנכים והענקת זכויות סודת לכלם. בין הנכים יש סני סוגים : נפיים שנפצעו בקרבות, אנשים שהיו בריאים והפכו להיות אינוולידים עקב המלחמה; ויש גם נכים שהיו חולים לפני המלחמה, והסדינה החזיקה אותם בבתי-חולים תקופה קצרה לאחר התבייסותם. אני יודע כי הנכים עצמם התחבטו בשאלה זו, הם מכירים איסית את האנשים, והפרובליסות הללו נהירות להם. אנו לא סצאנו לדבר פתרון הסניח את הדעת, ולכן נקטנו בדרך של סווייון המעניקה לכל הנכים זכויות סודת. אני סבור כי עלינו לסיס לב לעובדה זו, כי אם לוקחים אותה בחסבוץ עלולות כל הפרובליסות סמתעוררות לקבל גוון אחר.

י. גפן:

אל נחסוב שאנו עוסיס מסהו יוצא טן הכלל אם אנו כוללים את החולים הכרונייים בתוך סודות הנכים. קסה לקבוע באיזו סידה אסמה הסדינה והמלחמה בנכותו של חייל ובאיזו סידה לא. גם באנגליה הנוהג הוא סוכה הוא חייל סהפך להיות נכה בזמן הסירות ועקב הסירות.

היו"ר ע. גוברין:

אני סודה לבאי-כח נציגי הנכים. אנו נסכס את תביעותיהם ביסיבה פניסית.

היסיבה נעולה.

היסיבה ננעלה בשעה 12.00